

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ
УКРАЇНКИ
Факультет економіки та управління
Кафедра фінансів**

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента
БАНКІВСЬКІ ОПЕРАЦІЇ ТА НАГЛЯД
підготовки бакалавра

Силабус освітнього компонента **БАНКІВСЬКІ ОПЕРАЦІЇ ТА НАГЛЯД**
підготовки бакалавра

Розробник: Матвійчук Н. М., доцент кафедри фінансів, кандидат економічних наук, доцент

Погоджено:

Гарант освітньо-професійної програми



Наталія ПРОЦЬ

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри фінансів
протокол № 1 від 27 серпня 2025 р.

Завідувачка кафедри:



Олена СТАЩУК

I. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма здобуття освіти	07 Управління та адміністрування, 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок Фінанси і кредит перший (бакалаврський)	Вибірковий
Кількість годин / кредитів 150 / 5		Рік навчання 3
		Семестр 5-ий
		Лекції 10 год
		Практичні 20 год. Лабораторні 0 год. Індивідуальні 0 год.
ІНДЗ: є		Консультації Денна 10 год.
		Самостійна робота Денна 110 год.
		Форма контролю: залік
Мова навчання		українська

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧІВ

ПП: МАТВІЙЧУК НАТАЛІЯ МИКОЛАЇВНА

Науковий ступінь: кандидат економічних наук

Вчене звання: доцент

Посада: доцент кафедри фінансів

Контактна інформація:

Мобільний телефон: 096-51-37-409

Е-mail: matviichuk.nataliia@vnu.edu.ua

Дні занять (електронний розклад): <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

1. Анотація курсу. Силабус вибіркового освітнього компонента «Банківські операції та нагляд» складено з урахуванням можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти бакалаврського рівня за освітньо-професійною програмою «Фінанси і кредит» та спрямована на формування у здобувачів сучасних та актуальних теоретичних знань при виконувани комерційними банками та НБУ операції, а також набуття практичних навичок зі здійснення основних банківських операцій.

2. Мета і завдання освітнього компонента. Мета – формування у студентів теоретичних знань про здійснювані комерційними банками операції та практичних навичок здійснення деяких банківських операцій.

Завдання освітнього компонента: вивчення структури і методів проведення банківських операцій і надання банківських послуг, набуття

загальної уяви щодо змісту основних банківських операцій та банківського нагляду.

Після завершення вивчення дисципліни студенти **зможуть**:

- знати законодавчу та нормативну базу, що регламентує банківську діяльність;
- знати економічний зміст та механізми здійснення банківських операцій та надання банківських послуг;
- розуміти принципи, методи та інструменти нагляду за діяльністю комерційних банків з боку НБУ.

3. Soft skills: аналітичне та критичне мислення, уміння працювати з великими обсягами інформації, відповідальність і уважність до деталей, здатність приймати обґрунтовані рішення в умовах ризику та невизначеності, системне мислення.

4. Структура освітнього компонента **Денна форма навчання**

Таблиця 1

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Конс.	Сам.	Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. Банківські операції						
Тема 1. Депозитні операції	18	1	2	1	14	О, Т, РЗ, ТР (8 б)
Тема 2. Кредитні операції	20	1	4	1	14	О, Т, РЗ (16 б)
Тема 3. Касові операції	19	2	2	1	14	О, Т, РЗ, ТР (8 б)
Тема 4. Платіжні операції комерційних банків	20	1	4	1	14	О, Т, РЗ (16 б)
Тема 5. Операції комерційних банків з цінними паперами	18	1	2	1	14	О, Т, РЗ, ТР (8 б)
Разом за модулем 1	95	6	14	5	70	56 балів
Змістовий модуль 2. Банківський нагляд						
Тема 6. Банківський нагляд	17	1	2	1	13	О, Т, РЗ (8 б)
Тема 7. Валютна політика. Валютне регулювання і контроль	18	1	2	2	13	О, Т, РЗ (8 б)
Тема 8. Регулювання ліквідності банківської системи	20	2	2	2	14	О, Т (8 б)
Разом за модулем 2	55	4	6	5	40	24 бали
ІНДЗ						20
Всього годин/Балів	150	10	20	10	110	100

Форма контролю*: О – опитування; Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ – індивідуальне завдання здобувача освіти.

6. Завдання для самостійного опрацювання.

Самостійна робота з освітнього компонента «Банківські операції та нагляд» передбачає підготовку до практичних занять з опрацюванням лекційного матеріалу, нормативно-правових документів та додатково рекомендованої літератури; виконання домашніх завдань з використанням відповідного навчально-методичного забезпечення; підготовку до контрольних робіт та інших форм поточного контролю; виконання індивідуальних завдань та завдань дослідницького характеру, опрацювання питань, винесених на самостійне вивчення і розв'язування задач тощо.

Контроль самостійної роботи студентів здійснюється на практичних заняттях у формі поточного контролю та перевірки якості виконання домашніх завдань. Питання, які виносяться на самостійне опрацювання, розглядаються на практичних заняттях при опитуванні з відповідної теми, а тому повинні опрацьовуватись студентом своєчасно.

Оцінювання самостійної роботи здійснюється також в межах підсумкового контролю на заліку.

Питання і завдання для самостійної роботи, теми ІНДЗ та рекомендації щодо їх виконання містяться у електронному курсі у веб-середовищі системи управління навчанням Moodle: <https://moodle.vnu.edu.ua/course/view.php?id=1911>

IV. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика викладача щодо здобувача освіти. Відвідування занять дає можливість отримати задекларовані загальні та фахові компетентності, вчасно і якісно виконати завдання. Пропущені з об'єктивних причин заняття (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, індивідуальний план навчання) можна відпрацьовувати у визначений час згідно графіка консультацій викладача. За умови індивідуального навчального графіка студент має можливість отримати позитивну оцінку завдяки виконанню поточних завдань.

У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацьовувати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми.

Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. Навчання також може відбуватись в онлайн формі з використанням програми Zoom, Moodle за погодженням із керівником курсу. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.

Недопустиме користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях, не пов'язаних із навчанням.

Максимальна кількість балів за поточний контроль з ОК Банківські операції та нагляд – 100 балів. Результати поточного контролю знань здобувачів освіти вносяться до електронного журналу успішності і сумуються під час виставлення підсумкового бала з освітнього компонента.

Політика щодо академічної доброчесності. Виконані завдання студентів

мають бути їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування (в тому числа з використанням мобільних гаджетів), втручання в роботу інших осіб є прикладами можливої академічної недоброчесності.

Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату, що регламентовано Положенням ВНУ ім. Лесі Українки «Про систему запобігання та виявлення академічного плагіату в науковій та навчальній діяльності здобувачів вищої освіти, докторантів, науково-педагогічних і наукових працівників» (<https://surli.li/ixtpzf>).

Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн тестування.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Пропущення лекційних та практичних занять дозволяється лише за наявності об'єктивної причини (наприклад, хвороба (довідка від сімейного лікаря), навчання за програмою подвійного диплома, працевлаштування за фахом (довідка з місця роботи)). У такому випадку навчання може відбуватися за індивідуальним графіком з використанням можливостей електронних курсів на платформі Moodle за погодженням із викладачем. Повторне складання заліку допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються з нижчою оцінкою. У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи.

Перескладання будь-яких видів робіт, передбачених силабусом освітнього компонента, з метою підвищення підсумкової оцінки не дозволяється. Заборгованість за поточним оцінюванням повинна бути ліквідована здобувачем у позааудиторний час до заліку. Кінцевий термін ліквідації заборгованості з поточного контролю обмежується початком заліково-екзаменаційної сесії. У день складання заліку за основною сесією здобувач освіти не має права доздавати будь-який вид робіт, передбачений силабусом освітнього компоненту.

Повторне складання заліку з ОК допускається не більше як два рази з: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Політика щодо зарахування результатів формальної, неформальної та інформальної освіти. Результати навчання, здобуті шляхом формальної, неформальної та/або інформальної освіти, визнаються в ВНУ імені Лесі Українки шляхом їх валідації (<https://surli.cc/zbjvcc>). Перезарахування

результатів навчання, одержаних у формальній, неформальній та інформальній освіті, розповсюджується на обов'язкові та вибіркові ОК.

Визнання результатів навчання шляхом перезарахування кредитів та результатів навчання з освітнім компонентом, отриманих у формальній освіті, здійснюється на підставі академічної довідки, залікової книжки здобувача освіти, додатка до диплому про попередню освіту. Визнання результатів навчання, отриманих у формальній освіті, можливе: під час переведення здобувача освіти з іншого закладу вищої освіти; під час поновлення здобувача освіти на навчання до ВНУ імені Лесі Українки; за результатами навчання в рамках програм академічної мобільності, програм «Подвійний диплом»; за результатами вступу на перший (бакалаврський) рівень на базі освітнього рівня «фаховий молодший бакалавр», освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст»; за результатами навчання, здобутими за дуальною формою освіти; під час навчання здобувача освіти у двох і більше закладах освіти або на двох ОП.

Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як ОК в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, курсовій роботі (проєкту), контрольній роботі тощо, які передбачені силабусом ОК за наявності відповідного документу (сертифікат, свідоцтво, посилання тощо), які визначають тематику, обсяги та перелік результатів навчання. Для зарахування визнаються сертифікати, отримані на платформі відкритих онлайн-курсів Prometheus або інших ресурсах.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передує семестру початку вивчення освітнього компонента, або під час вивчення ОК, але не пізніше 1 грудня та 1 травня, враховуючи ймовірність непідтвердження здобувачем результатів такого навчання.

Політика щодо додаткових (бонусних) балів. За рішенням кафедри здобувачам освіти, які брали участь у роботі конференцій, підготовці наукових публікацій, в олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт, спортивних змаганнях, мистецьких конкурсах тощо й досягли значних результатів, може бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю з відповідного ОК. Систему бонусних балів погоджує науково-методична комісія факультету (<https://surli.cc/rxprjo>).

Додаткові (бонусні) бали, які за тематикою відповідають освітньому компоненту, зараховуються за такі види робіт:

- опублікована наукова стаття у фахових виданнях України чи рецензованих закордонних журналах – 10 балів;
- публікація тез – з виступом на конференції 5 балів, без виступу – 3 бали;

- підготовка та участь у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт, конкурсі дипломних і магістерських робіт – 7 балів;

– перемога у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт, конкурсі дипломних і магістерських робіт – 15 балів;

– подача проектних заявок на участь в студентських програмах обміну, стипендійних програмах, літніх та зимових школах тощо – 7 балів.

– участь в Global Money Week – до 7 балів.

V. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою. Формою підсумкового контролю з ОК Банківські операції та нагляд є семестровий залік, який виставляється за результатами поточної роботи за умови, що здобувач освіти виконав ті види навчальної роботи, які визначено цим силабусом.

Якщо студент успішно виконав усі запропоновані викладачем завдання й отримав остаточну оцінку не меншу, ніж 60 балів, підсумкову оцінку він може отримати без складання заліку. Така оцінка виставляється в день проведення заліку. У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості із заліку – 100 балів.

Питання для підготовки до заліку

1. Депозити як основне джерело формування залученого капіталу банку.
2. Депозитна політика банку та методи нарахування відсотків.
3. Фонд гарантування вкладів фізичних осіб, його статус, функції та завдання.
4. Види банківських кредитів.
5. Процес банківського кредитування.
6. Способи захисту від кредитного ризику.
7. Позичковий процент та його диференціація.
8. Управління проблемними кредитами банку.
9. Суть касових операцій банку та їх види.
10. Джерела забезпечення банків готівкою.
11. Порядок здійснення касових операцій банківськими установами.
12. Касові документи.
13. Порядок здавання та отримання банками готівки національної валюти через Національний банк.
14. Характеристика грошового обороту та платіжної системи.
15. Безготівкові розрахунки та їх форми.
16. Порядок відкриття та обслуговування банківських рахунків.
17. Розрахункові документи та їх види.

18. Особливості організації міжнародних безготівкових розрахунків.
19. Операції банків з платіжними картками.
20. Міжбанківські розрахунки. Система електронних платежів НБУ.
21. Діяльність комерційних банків на ринку цінних паперів.
22. Емісійні операції банків.
23. Інвестиційні операції банків з цінними паперами.
24. Нормативи інвестиційної діяльності банків.
25. Банківський портфель цінних паперів: сутність та види.
26. Етапи інвестиційної діяльності комерційних банків на ринку цінних паперів.
27. Посередницька діяльність банків на фондовому ринку.
28. Інвестиційні ризики.
29. Сутність та функції банківського нагляду.
30. Безвиїзний банківський нагляд
31. Планування та порядок проведення інспекційних перевірок.
32. Застосування заходів впливу за порушення банками вимог банківського законодавства.
33. Суть і значення валютної політики.
34. Завдання та повноваження центрального банку у сфері валютного регулювання та валютного контролю.
35. Валютне курсоутворення.
36. Діяльність центрального банку з управління золотовалютними резервами.
37. Економічний зміст і значення платіжного балансу в механізмі валютного регулювання.
38. Інструменти регулювання ліквідності банківської системи.
39. Операції з рефінансування банків
40. Принципи і порядок проведення операцій репо.
41. Операції НБУ з депозитними сертифікатами.
42. Проведення операцій з купівлі (продажу) державних облігацій України.

VI. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Незараховано (потрібне перескладання)

VII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

Основна література

1. Банківські операції і технології : навч.-метод. посіб. / уклад.: О.М. Гладчук, М.Г. Марич, А.В. Марич, М.П. Федішин. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2024. 254 с.
2. Банківська система: підручник / [М. Крупка, Є. Андрущак, Н. Пайтра та ін.] ; за ред. д-ра екон. наук, проф. М. Крупки. 2-ге вид., переробл. і доповн. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2023. 524 с.
3. Прасолова С. П. Банківські операції. Видавництво: Фенікс, 2024. 568 с.
4. Скоморович І. Г. Банківські операції: Навчальний посібник. – 2-ге видання стереотипне – Львів: Видавництво ПП «Магнолія 2006», 2025. – 482 с.
5. Банківська система: навчальний посібник / укл.: Нікіфоров П. О., Гладчук О. М., Марич М. Г., Федішин М. П. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю.Федьковича. 2023. 224 с.

Додаткова

1. Матвійчук Н. М., Борисюк О. В., Теслюк С. А. Оцінка ефективності депозитної політики банків в умовах воєнного стану. *Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки*. 2024. Том 4 № 40. С. 94-102. <https://doi.org/10.29038/2786-4618-2024-04-94-102>
2. Матвійчук Н., Теслюк С., Проць Н. Оподаткування українських банків в умовах воєнного стану. *Київський економічний науковий журнал*, 2025. № 9, С. 190-195. <https://doi.org/10.32782/2786-765X/2025-9-25>
3. Матвійчук Н. М., Жигар Н. М., Петриняк А. Я. Чинники впливу на депозитну політику банків України. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 63. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-63-59>
4. Теслюк С. А., Матвійчук Н. М., Левчук А. О. Фінансова безпека банківських установ в умовах цифровізації. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 60. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-60-117>
5. Матвійчук Н. М. Сучасні тенденції розвитку державних банків в Україні. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2023. Вип. 6 (06). С. 86-91. URL: <https://doi.org/10.32782/dees.6-16>

Інтернет-ресурси

1. Інструкція про порядок регулювання діяльності банків в Україні: Постанова Правління Національного банку України № 368 від 28.08.2001 р. URL: <http://zakon.nau.ua>.

2. Методичні рекомендації щодо організації та функціонування систем ризик – менеджменту в банках України: Постанова НБУ № 361 від 02.08.2004. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0361500-04#Text>

3. Положення про застосування Національним банком України стандартних інструментів регулювання ліквідності банківської системи: постанова Національного банку від 17 вересня 2015 року № 615. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0615500-15>

4. Про банки і банківську діяльність: Закон України № 2121-III від 07.12.00 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>

5. Про Національний банк України : закон України від 20.05.1999 р. № 679-XIV. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?page=3&nreg=679-14>.

6. Закон України «Про платіжні послуги» в ред. від 24.11.2024 р. за № 1591- IX - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20#Text>

7. Інструкція про безготівкові розрахунки в національній валюті користувачів платіжних послуг: Постанова НБУ від 29.07.2022 № 163. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0163500-22#Text>

8. Положення про ліцензування банків : Постанова НБУ від 22.12.2018 № 149. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0149500-18#Text>

9. Положення про порядок здійснення банками України вкладних (депозитних) операцій та операцій з ощадними сертифікатами банку: Постанова НБУ від 03.12.2003 № 516. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1256-03#Text>

10. Про затвердження Інструкції про порядок організації касової роботи банками та проведення платіжних операцій надавачами платіжних послуг в Україні: Постанова НБУ від 25.09.2018. № 103. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0103500-18#Text>

11. Про затвердження Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями: Постанова НБУ від 30.06.2016 № 351. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0351500-16#Text>